

แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กได้เข้าเรียน
และเรียนต่อเนื่องจนจบการศึกษาภาคบังคับ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑

แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนให้ เด็กได้เข้าเรียนและเรียนต่อเนื่องจนจบการศึกษาภาคบังคับ

การจัดการศึกษาภาคบังคับเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นภารกิจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ ที่จะต้องส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติ การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับจำนวนหนึ่งมีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่เสียเปรียบ อยู่ในสภาวะยากลำบาก มีความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิตในสังคม ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ถูกผลักดันให้มีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น มั่วสุม ขาดแรงงานในวัยไม่สมควร ติดสารเสพติด ก้าวร้าว รุนแรง เด็กกลุ่มนี้ จะขาดโอกาสในการเข้าศึกษา หรือเมื่อเข้าศึกษาแล้วจะออกกลางคันหรือไม่ก็มีแนวโน้มที่จะออกกลางคัน

ดังนั้น เพื่อเป็นการลดปัญหาและแก้ปัญหาเด็กขาดโอกาสเข้ารับการศึกษ เด็กออกกลางคัน และเด็กที่มีแนวโน้มว่าจะออกกลางคัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ จึงได้จัดทำแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กกลุ่มเป้าหมายได้เข้าเรียนและเรียนต่อจนจบการศึกษาภาคบังคับ และเพื่อให้สถานศึกษานำไปปรับใช้ให้เหมาะสม ดังนี้

๑. ปัญหาด้านความครอบครัวยุวมชน และสิ่งแวดล้อม

๑.๑ ผู้ปกครองมีฐานะยากจน

๑.๒ ผู้ปกครองไม่มีที่อยู่ ทำทำกิน หรือมีที่อยู่แต่ย้ายที่ทำกิน หรือมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง เด็กต้องติดตามผู้ปกครองไปด้วย

๑.๓ ผู้ปกครองต้องการมีรายได้เพิ่ม โดยใช้แรงงานเด็ก

๑.๔ ครอบครัวหย่าร้าง หรือแตกแยก และเด็กถูกทอดทิ้งเป็นภาระของคนอื่น

๑.๕ ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร

๑.๖ ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญของการศึกษาเท่าที่ควร

แนวทางแก้ปัญหา

๑. สถานศึกษาชี้แจงทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ส่งเด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครอง ชุมชน เห็นความสำคัญของการศึกษา

๒. สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบที่ยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องคุณสมบัติผู้เรียน วิธีการแต่งกาย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๓. สถานศึกษาจัดหาทุนการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ให้เด็กได้เข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ

๔. สถานศึกษาติดต่อประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ความช่วยเหลือ

๕. จัดระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนและออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

๖. หาผู้อุปการะเพื่อดูแลช่วยเหลือเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เช่น ครอบครัวอุปถัมภ์ วัด

๗. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

๒. ปัญหาตัวเด็ก

- ๒.๑ เด็กขาดเรียนบ่อย
- ๒.๒ เด็กหนีเรียน
- ๒.๓ เด็กติดเกมส์
- ๒.๔ เด็กตกซ้ำชั้น
- ๒.๕ เด็กไม่สนใจการเรียน เปื่อหน่วยการเรียน
- ๒.๖ เด็กประพฤติผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน

แนวทางแก้ปัญหา

๑. สถานศึกษา ศึกษาสภาพปัญหาของเด็กแต่ละคน
๒. สถานศึกษาชี้แจงทำความเข้าใจประชาสัมพันธุ์ให้ผู้ปกครองได้ส่งเด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครอง ชุมชน เห็นความสำคัญของการศึกษา
๓. ประสานให้คณะกรรมการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา ร่วมตรวจติดตามนักเรียน และดูแลแหล่งอบายมุข
๔. จัดระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนสม่ำเสมอ เพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด
๕. จัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม
๖. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ
๗. ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

๓. ปัญหาด้านสุขภาพ

- ๓.๑ เด็กเจ็บป่วย
- ๓.๒ เป็นโรคร้ายแรง
- ๓.๓ เป็นโรคติดต่อ

แนวทางแก้ปัญหา

๑. สถานศึกษาควรแนะนำให้ผู้ปกครองส่งเด็กไปเข้ารับการรักษาตามอาการเจ็บป่วย ณ สถานพยาบาล
๒. สถานศึกษาติดต่อประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ความช่วยเหลือ
๓. สถานศึกษาจัดหาทุนการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ให้เด็กได้เข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ
๔. สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบที่ยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องคุณสมบัติผู้เรียน วิธีการเรียน การแต่งกาย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
๕. จัดระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนสม่ำเสมอ

๔. ปัญหาความพิการ

- ๔.๑ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
- ๔.๒ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- ๔.๓ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
- ๔.๔ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- ๔.๕ บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- ๔.๖ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- ๔.๗ บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
- ๔.๘ บุคคลออทิสติก
- ๔.๙ บุคคลพิการซ้ำซ้อน

แนวทางแก้ปัญหา

๑. ชี้แจง ทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง แนะนำปรึกษาแพทย์
๒. สถานศึกษาคัดกรองนักเรียนเพื่อดูแลช่วยเหลือ ประสานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดสรรครู เพื่อทำหน้าที่ดูแลนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
๓. กรณีความพิการของเด็กไม่รุนแรง สภาพความพิการอยู่ในสถานะที่จะเรียนได้ เสมือนเด็กปกติ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนการรับนักเรียนและส่งเด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
๔. กรณีความพิการรุนแรง แต่อยู่ในสถานะที่พอจะเรียนกับเด็กปกติได้ ให้จัดในลักษณะจัดการศึกษาพิเศษเรียนรวม ดังนี้
 - ๔.๑ กรณีที่สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนรวมอยู่แล้ว ให้รับเด็กเข้าเรียนตามปกติ
 - ๔.๒ กรณีสถานศึกษาที่ไม่มีใช้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนรวม ให้ดำเนินการส่งเด็กไปเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนรวมที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษานั้น
 - ๔.๓ กรณีเด็กที่มีสภาพพิการรุนแรงเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนปกติ หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนรวมจะดำเนินการได้ ให้ส่งเด็กไปยังโรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะทาง หรือโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
 - ๔.๔ ประสานศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ๘ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำ
 - ๔.๕ ครูต้องทำความเข้าใจเด็ก และให้ความสนใจเด็กเป็นพิเศษ

๕. ปัญหาเด็กกลุ่มเสี่ยง

- ๕.๑ ด้านยาเสพติด
- ๕.๒ แหล่งอบายมุข/สถานบันเทิง

แนวทางแก้ปัญหา

๑. จัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ประสานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดแก่นักเรียน เฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและให้การบำบัดรักษาฟื้นฟูนักเรียน

๒. ชี้แจงทำความเข้าใจให้เด็กเห็นภัยพิบัติและโทษของสารเสพติด
๓. สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง เผื่อระวังและป้องปรามยาเสพติดและแหล่งอบายมุข
๔. ประสานครู D.A.R.E ตามโครงการตำรวจ D.A.R.E ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เข้าช่วยป้องกันภัยยาเสพติดให้นักเรียน
๕. จัดระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนสม่ำเสมอ พูดคุยกับผู้ปกครองให้ความร่วมมือ
๖. กรณีติดยาเสพติด ประสานโรงพยาบาลหรือหน่วยงานสาธารณสุข ส่งต่อเพื่อการดูแลบำบัดรักษา

๖. ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์

- ๖.๑ การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
- ๖.๒ มีคูสมรสในวัยเรียน

แนวทางแก้ปัญหา

๑. ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน
๒. สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนสม่ำเสมอ
๓. สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบที่ยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องคุณสมบัติผู้เรียน วิธีการเรียน การแต่งกาย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
๔. ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียน
๕. สร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียนและชุมชน ยกตัวอย่างกรณีศึกษาให้หลีกเลี่ยงการคบเพื่อนชาย ให้นักเรียนมีความตระหนักและเน้นความสำคัญของการศึกษา เช่น การปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง
๖. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน เช่น เข้าค่ายคุณธรรม โรงเรียนวิถีพุทธ

การจำหน่ายนักเรียน

การจำหน่ายนักเรียน หมายถึง การดำเนินการให้นักเรียนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนจากโรงเรียนที่เรียนอยู่

สาเหตุที่จะจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน มี ๕ สาเหตุ คือ

๑. นักเรียนย้ายโรงเรียน
๒. นักเรียนถึงแก่กรรม
๓. นักเรียนหยุดเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน และไม่มีตัวตนอยู่ในพื้นที่
๔. นักเรียนอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
๕. นักเรียนเรียนจบการศึกษา กรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้
 - ๕.๑ กรณีนักเรียน เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สำหรับสถานศึกษาที่ไม่ได้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- ๕.๒ กรณีนักเรียน เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

การจำหน่ายนักเรียนแต่ละสาเหตุมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

กรณีนักเรียนย้ายโรงเรียน

๑. สถานศึกษา ขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนที่ขอย้ายไปเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่น ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แบบ พฐ.๒๐)

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำกับดูแลสถานศึกษา นักเรียนย้ายออก พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาให้สถานศึกษาทราบ

๒.๑ อนุญาต กรณีได้รับรายงานจากสถานศึกษาที่นักเรียน (กรณีย้ายภายในสำนักงานเขตพื้นที่หรือภายในสังกัดเดียวกัน) หรือได้รับแจ้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรณีย้ายต่างสำนักงานเขตหรือต่างสังกัด) ว่านักเรียนที่ขอย้ายได้เข้าเรียนแล้ว

๒.๒ ไม่อนุญาต กรณีได้รับรายงานจากสถานศึกษาที่นักเรียนย้ายเข้า (กรณีย้ายภายในสำนักงานเขตพื้นที่หรือภายในสังกัดเดียวกัน) หรือได้รับแจ้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรณีย้ายต่างสำนักงานเขตหรือต่างสังกัด) ว่านักเรียนที่ขอย้ายไม่ได้ไปเข้าเรียนแล้ว

๓. สถานศึกษาจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนกรณีได้รับอนุญาต

๔. สถานศึกษาติดตามเด็กเข้าเรียน กรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่อนุญาตให้จำหน่ายนักเรียนเนื่องจากไม่ไปเข้าเรียนตามที่ขอย้าย หากไม่สามารถติดตามนักเรียนมาเรียนได้ ให้ดำเนินการขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียนด้วยเหตุที่นักเรียนไม่มีตัวตน

กรณีนักเรียนถึงแก่กรรม

๑. สถานศึกษาขอสำเนาใบมรณะบัตรของนักเรียนที่ถึงแก่กรรมจากผู้ปกครอง โดยตรวจสอบกับสำเนาเอกสารฉบับจริงก่อนดำเนินการ

๒. สถานศึกษาขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนที่ถึงแก่กรรมต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณีพิจารณาอนุญาต
 จำหน่ายนักเรียน และแจ้งผลการพิจารณาให้สถานศึกษาทราบ (แบบ พฐ.๒๐)

๔. สถานศึกษาจำหน่ายนักเรียนที่ถึงแก่กรรมออกจากทะเบียนนักเรียน

**กรณีนักเรียนหยุดเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน ไม่มีตัวตนของผู้ปกครองและนักเรียนอยู่ใน
 พื้นที่ และไม่แจ้งย้ายที่อยู่**

๑. สถานศึกษาขอหนังสือรับรองการไม่มีตัวตนของผู้ปกครองและนักเรียนจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน
 หรือจากอำเภอ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี (แบบ พฐ.๒๓)

๒. สถานศึกษาขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนที่หยุดเรียนเป็นเวลานาน ผู้ปกครองและนักเรียนไม่มี
 ตัวตนในพื้นที่ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาอนุญาตจำหน่าย
 นักเรียนและแจ้งผลการพิจารณาให้สถานศึกษาทราบ

๔. สถานศึกษาจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน

กรณีนักเรียนอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

เมื่อนักเรียนมีอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ และผู้ปกครองไม่ประสงค์จะให้เด็กเรียนอยู่ใน
 สถานศึกษาต่อไป ให้สถานศึกษาพิจารณาจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน แล้วรายงานสำนักงาน
 เขตพื้นที่ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณีทราบ (แบบ พฐ.๒๐/๓)

กรณีนักเรียนที่เรียนจบการศึกษา

๑. กรณีนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในสถานศึกษาที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อสถานศึกษาได้รับอนุมัติตัดสินผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ ๖ แล้ว ให้ดำเนินการ

๑.๑ จำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน

๑.๒ รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี
 ทราบ (แบบ พฐ.๒๐/๓)

๑.๓ ส่งรายชื่อเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้นที่รับผิดชอบเขตพื้นที่บริการของนักเรียนทราบ (แบบ พฐ.๑๓)

๒. กรณีนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เมื่อสถานศึกษาได้รับอนุมัติตัดสินผลการเรียน
 ของนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว ให้ดำเนินการ

๒.๑ จำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน

๒.๒ รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี